Vocabulari de medicina

Llenguatges Específics
Sèrie Menor, 6

Vocabulari de medicina

Amb la col·laboració d'Emili Balaguer
Catedràtic d'Història de la Medicina

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
UNIVERSITAT D'ALACANT
COLOMAR EDITORS

FITXA CATALOGRÀFICA RECOMANADA

VOCABULARI de medicina.— València: Generalitat Valenciana, Conselleria d'Educació i Ciència - Colomar Editors, 1993.— .— (Llenguatges Específics; Sèrie Menor, 6)
D.L.:
ISBN:

© D'aquesta edició: Generalitat Valenciana, Conselleria d'Educació i Ciència. Direcció General de Política Lingüística - Colomar Editors

ISBN:
Dipòsit legal:
Impressió:

PRESENTACIÓ

Amb aquesta col·lecció de diccionaris, la Generalitat i les universitats valencianes volen contribuir a augmentar la presència del valencià en l'àmbit universitari. Es tracta d'una iniciativa tendent a facilitar a alumnes i professors l'assimilació del vocabulari bàsic de les diverses disciplines científiques que constitueixen la matèria curricular dels nivells superiors de l'ensenyament.

Al recer d'aquesta idea, la col·lecció s'ha dissenyat amb un format de butxaca, perquè siga una eina de consulta fàcil, que puga acompanyar els usuaris en les seues tasques de cada dia, resolent-los alguns dels problemes que es presenten fent classe, prenent apunts, etc.

Partint de la nostra realitat sociolingüística, i a fi de donar la màxima utilitat a aquests llibrets, la selecció de paraules s'ha fet des d'una doble perspectiva. En primer lloc, s'ha volgut, és clar, que hi estigueren el màxim nombre de paraules que conformen el vocabulari bàsic de cada matèria; i, en segon lloc, s'ha intentat també introduir-hi aquells mots que, per les diferències existents entre el castellà i el valencià, podien aportar una informació particularment profitosa per a evitar les interferències que inevitablement es produeixen pel contacte entre les llengües.

Jesús Huguet i Pascual
Director general de Política Lingüística

ABREVIATURES UTILITZADES

adj.	adjectiu	*pl.*	plural
Cast.	castellà	*v. intr.*	verb intransitiu
f.	substantiu femení	*v. pron.*	verb pronominal
m.	substantiu masculí	*v. tr.*	verb transitiu

A

abortiu -iva *adj.* i *m.* Substància que provoca l'aborció.
• *Cast.* abortivo -va.

abscés [*pl. -essos*] *m.* Acumulació de pus en una cavitat formada per la desintegració dels teixits.
• *Cast.* absceso.

acalàsia *f.* Dificultat de funcionament dels esfínters de l'aparell digestiu, consistent en l'absència de relaxació.
• *Cast.* acalasia.

accés [*pl. -essos*] *m.* Conjunt de fenòmens morbosos que sobrevenen o cessen més o menys sobtadament i que es repeteixen sovint amb una certa regularitat.
• *Cast.* acceso.

acèfal -a *adj.* Mancat de cap.
• *Cast.* acéfalo -la.

acrocefàlia *f.* Deformitat cranial caracteritzada per la forma cònica del crani, deguda a la sinostosi prematura de les sutures.
• *Cast.* acrocefalia.

afàcia *f.* Absència del cristal·lí.
• *Cast.* afaquia, afacia.

afàsia *f.* Trastorn complex del llenguatge caracteritzat per la incapacitat o dificultat de comunicar-se, per alteració de la comprensió o de l'expressió, mitjançant la parla, l'escriptura o la mímica.

• *Cast.* afasia.

agènesi *f.* Detenció del desenvolupament embrionari i la conseqüent atròfia o deformació d'una part.

• *Cast.* agenesia.

aixella *f.* Regió del cos humà de forma piramidal situada a la part inferior de la unió del tronc amb el braç.

• *Cast.* axila.

al·lantoide *m.* En els embrions dels vertebrats amniotes, estructura en forma de sac que creix a la part ventral de la faringe primitiva. Presenta una xarxa molt rica en capil·lars sanguinis, comunicats amb el sistema circulatori de l'embrió, que forneix sang a la placenta.

• *Cast.* alantoides.

al·lel *m.* Cadascun del parell de gens o de la sèrie de mutants que ocupen la mateixa posició en cromosomes homòlegs i produeixen efectes diferents sobre un mateix caràcter.

• *Cast.* alelo.

al·logènic -a *adj.* Dit de l'individu que té cèl·lules antigènicament diferents a les d'un altre individu, normalment de la mateixa espècie.

• *Cast.* alogénico -ca.

alvèol *m.* Petita cavitat o dilatació sacular.

• *Cast.* alveolo.

amitosi *f.* Divisió directa del nucli d'una cèl·lula sense transformacions estructurals aparents.

• *Cast.* amitosis.

anus *m.* Orifici contràctil del final del tracte digestiu obert a l'exterior i a través del qual s'expulsen els residus no digerits d'aliment i altres matèries.

• *Cast.* ano.

àntrax *m.* Tumor inflamatori que s'origina en les glàndules sebàcies de la pell i s'estén al teixit cel·lular subcutani.
• *Cast.* ántrax.

apoplexia *f.* Abolició de totes les funcions cerebrals sense modificació de la respiració i la circulació.
• *Cast.* apoplejía.

aprosèxia *f.* Impossibilitat d'una concentració prolongada en la mateixa activitat.
• *Cast.* aprosexia.

artell *m.* Juntura dels ossos de mans i peus.
• *Cast.* nudillo.

avantbraç *m.* Part de l'extremitat superior o toràcica compresa entre el colze i el monyó o canell.
• *Cast.* antebrazo.

avortament *m.* Expulsió del fetus quan encara no és viable.
• *Cast.* aborto.

avortó *m.* Fetus parit prematurament.
• *Cast.* abortón.

àzig -a *adj.* Sense parió.
• *Cast.* ácigos.

B

bacteri *m.* Microorganisme procariòtic bàsicament unicel·lular que comunament es multiplica per escissiparitat transversa.
• *Cast.* bacteria *f.*

balb -a *adj.* Que executa amb dificultat i imperfectament els moviments que li són propis, dit especialment de la llengua i per extensió de les mans, etc.
• *Cast.* Entumecido -da.

barb *m.* Petita massa blanquinosa de substància sebàcia, amb la punta negra, localitzada generalment a la cara i a l'esquena.
• *Cast.* barro.

batec *m.* **1.** Moviment alternatiu de contracció (batec sistòlic) i de dilatació (batec diastòlic) del cor, que es transmet a les artèries, on rep, amb preferència, els noms de pols o pulsació. **2.** Pulsació que es percep en una part inflamada.
• *Cast.* latido.

baticor *m.* El fet de bategar fortament el cor.
• *Cast.* palpitación.

bifi -ífia *adj.* **1.** Que té el llavi inferior més prominent que el superior. **2.** S'aplica a qui té eixit l'os inferior de la barba.
• *Cast.* belfo -fa.

bivitel·lí -ina *adj.* Dit de cadacun dels dos bessons formats a partir de

dos òvuls diferents.
• *Cast.* bivitelino -na.

blastòcit *m.* Cèl·lula embrionària indiferenciada.
• *Cast.* blastocito.

blastoderma *m.* Capa superficial dels blastòmers que resulta de la divisió dels ous rics en vitel·le.
• *Cast.* blastodermo.

borni -òrnia *adj.* Que li falta un ull.
• *Cast.* tuerto -ta.

braç *m.* Cadascuna de les dues extremitats toràciques de les persones, especialment la part compresa entre el muscle i la mà; i en un sentit més restringit encara, la part compresa entre el muscle i el colze.
• *Cast.* brazo.

braó *m.* **1.** Part del braç compresa entre l'esquena i el colze, és a dir, el braç pròpiament dit. **2. braó de la cama** Part de la cama, del genoll per amunt.
• *Cast.* **1.** brazo. **2.** muslo.

bufeta *f.* Sac membranós que serveix de receptacle d'un líquid secretat pel propi organisme.
• *Cast.* vejiga.

butllofa *f.* Lesió produïda per un alçament de l'epidermis, que conté inicialment un líquid serós i després pot contenir sang o pus. Es produeix en afeccions de la pell (particularment en el pèmfig), en la verola, a conseqüència de cremades o del fregadís, després d'una vacunació, etc.
• *Cast.* ampolla.

C

cabal *m.* Magnitud que expressa la quantitat de fluid que, per unitat de temps, travessa una secció del conducte per on circula.

• *Cast.* caudal.

calcani *m.* Os del tars, que en l'home forma el taló del peu i aguanta tot el pes del cos.

• *Cast.* calcáneo.

call *m.* **1.** Durícia circumscrita de la pell per hipertròfia de la capa còrnia. Apareix sobretot als dits, les mans i els peus. **2. call ossi** Neoformació òssia que solda els dos extrems d'un os fracturat.

• *Cast.* **1.** callo. **2.** callo óseo.

calota *f.* **1.** Part més alta de la volta del crani. **2. calota del peduncle** Part del peduncle cerebral situada darrere la substància negra i que conté l'aqüeducte de Silvi i la làmina quadrigèmina. **3. calota de la protuberància** Part de la protuberància que constitueix el sòl del quart ventricle.

• *Cast.* **1.** calota. **2.** calota del pedúnculo. **3.** calota de la protuberancia.

calrada *f.* Rojor que puja a la cara.

• *Cast.* sonrojo.

cama *f.* Part de cadascun dels dos membres inferiors de les persones des del genoll fins al peu.

• *Cast.* pierna.

canell *m.* Puny de la mà.
• *Cast.* muñeca *f.*

canyella *f.* Part anterior de la cama sobre l'aresta anterior de la tíbia.
• *Cast.* espinilla.

càpside *f.* Coberta proteica que protegeix l'àcid nucleic d'un virus.
• *Cast.* cápside.

capsòmer *m.* Cadascuna de les estructures proteiques que formen la càpside.
• *Cast.* capsómero.

caragol *m.* Conducte de l'orella interna, situat en l'espessor de l'os temporal i enrotllat en forma d'espiral.
• *Cast.* caracol.

carcassa *f.* Conjunt dels ossos d'un cos, especialment els de l'espinada i les costelles.
• *Cast.* costillaje.

cardioversió *f.* Retorn d'un ritme cardíac per mitjà d'una descàrrega elèctrica que provoca una despolarització instantània i completa de totes les cèl·lules cardíaques.
• *Cast.* cardioconversión.

cariosquisi *f.* Fenomen d'osmosi pel qual elements del nucli d'una cèl·lula escapen a l'exterior.
• *Cast.* cariosquisis.

cariotip *f.* Descripció de la dotació cromosòmica d'un organisme atenent al nombre, la mida i la forma dels cromosomes de les seues cèl·lules.
• *Cast.* cariotipo.

carrall *m.* Substància calcària que s'adhereix a l'esmalt de les dents.
• *Cast.* sarro.

cartílag *m.* Qualsevol de les peces formades per teixit cartilaginós.
• *Cast.* cartílago.

càseum *m.* Casi.

• *Cast.* caseum, caseo.

casi *m.* En la llet presa, la part coagulada que se separa del xerigot.

• *Cast.* caseo, caseum.

catabòlit *m.* Substància produïda en les reaccions catabòliques.

• *Cast.* catabolito.

catabolitzador -a *adj.* i *m.* Dit de la substància que promou el catabolisme.

• *Cast.* catabolizador -a.

catàlisi *f.* **1.** Procés de canvi de velocitat de les reaccions químiques per l'acció d'un catalitzador sense que canvie el valor de la constant d'equilibri. **2. catàlisi enzímica** Acció per la qual un enzim produeix una catàlisi.

• *Cast.* **1.** catálisis. **2.** catálisis encimática.

cataracta *f.* Afecció ocular consistent en l'opacitat total o parcial del cristal·lí.

• *Cast.* catarata.

cec -ega *adj.* i *m.* i *f.* **1.** Privat del sentit de la vista. **2.** *adj.* Dit d'un conducte, forat, etc. sense eixida.

• *Cast.* ciego -ga.

cèfalo-raquidi -ídia *adj.* **1.** Relatiu o pertanyent al cap i a la columna vertebral. **2.** Relatiu o pertanyent al cervell i a la medul·la espinal, cèrebro-espinal.

• *Cast.* cefalorraquídeo -ea.

celíac -a *adj.* Relatiu a la cavitat abdominal.

• *Cast.* celíaco -ca.

cement *m.* Substància dura que recobreix la dentina de l'arrel de les dents fins al coll. Té la funció de fixar cada peça dental a l'alvèol corresponent.

• *Cast.* cemento.

cerebel·lós -osa *adj.* Relatiu o pertanyent al cerebel.

• *Cast.* cerebeloso -sa.

cifosi *f.* Curvatura anormal de la columna vertebral, de convexitat posterior, habitualment en la regió dorsal.

• *Cast.* cifosis.

circumvolució *f.* Cadascuna de les nombroses eminències flexuoses de la superfície cerebral dels animals girencefàlics, limitades per depressions més o menys profundes i anfractuoses, anomenades cissures o solcs. També s'anomena plec cerebral.

• *Cast.* circunvolución.

cissura *f.* Solc més o menys profund i sinuós situat en la superfície d'algunes vísceres.

• *Cast.* cisura.

clatell *m.* Part posterior del coll, tos.

• *Cast.* nuca.

clivella *f.* Fissura menuda produïda a l'epidermis i a la part superficial del derma, especialment a les mans, els llavis, els mugrons i l'anus.

• *Cast.* grieta.

colze *m.* Articulació del braç i l'avantbraç i les parts toves que l'envolten.

• *Cast.* codo.

comare *f.* Llevadora.

• *Cast.* comadrona.

còndil *m.* Apòfisi articular d'un os, de forma rodona, amb l'eix longitudinal més llarg que els altres dos eixos.

• *Cast.* cóndilo.

contagi *m.* Transmissió d'una malaltia infecciosa d'un individu o un animal a un altre individu.

• *Cast.* contagio.

contort -a *adj.* Dit d'una línia, una superfície, una estructura, etc., ondulada irregularment.

• *Cast.* contorneado -da.

còrnia *f.* Part anterior i

transparent de la túnica externa o fibrosa de l'ull.

• *Cast.* córnea.

còtila *f.* Cavitat d'un os on s'insereix un altre os.

• *Cast.* cótilo.

coxa *f.* Articulació de l'anca.

• *Cast.* cadera

cricoide 1. *adj.* Semblant a un anell. **2.** *m.* Cartílag situat en la part inferior de la laringe, en contacte amb el primer anell traqueal.

• *Cast.* **1.** cricoide. **2.** cricoides.

cristal·lí -ina 1. *m.* Cos lenticular de l'ull, biconvex i transparent, que es troba darrere de la pupil·la, entre l'humor aquós i el cos vitri. La seua funció és fer convergir els rajos de llum formant imatges sobre la retina. **2.** *f.* Globulina existent en el cristal·lí, facoglobulina.

• *Cast.* **1.** cristalino. **2.** cristalina.

cura *f.* **1.** Tractament especial al qual se sotmet un malalt, bé des d'un punt de vista farmacològic o higiènico-dietètic general, bé des d'un punt de vista local damunt una lesió. **2.** ***a.*** Atenció a vetlar pel bé o pel bon estat d'algú o d'alguna cosa. **2.** ***b.*** Assistència a un malalt.

• *Cast.* **1.** cura. **2.** cuidado.

D

dacri *m.* Punt craniomètric lateral.
• *Cast.* dacrion.

decídua *f.* Nom de l'endometri des que l'ou s'implanta en l'úter.
• *Cast*. decidua.

degotador *m.* Estri per a administrar perfusions.
• *Cast.* gotero.

deltoïdal *adj.* Relatiu o pertanyent al deltoide.
• *Cast.* deltoideo.

dent *f.* Formació sòlida implantada en els maxil·lars que empren els animals per a mastegar.
• *Cast.* diente *m.*

derma *m.* Capa inferior de la pell.
• *Cast.* dermis.

deslliurament *m.* Expulsió dels annexos del fetus.
• *Cast.* alumbramiento.

deslligar *v. tr.* Desconjuntar.
• *Cast.* dislocar.

diafisial *adj.* Relatiu o pertanyent a la diàfisi.
• *Cast.* diafisario.

dispnea *f.* Dificultat de la respiració.
• *Cast*. disnea.

dosar *v. tr.* Establir o determinar una dosi.
• *Cast*. dosificar.

dosatge *m.* Acció de dosar.
• *Cast.* dosificación.

dragea *f.* Preparat constituït per un nucli, que és el comprimit, i un embolcall de sacarosa.
• *Cast.* gragea.

duramàter *f.* Membrana meníngia.
• *Cast.* duramadre.

E

èctasi *f.* Dilatació de la llum o de la cavitat d'un òrgan.
• *Cast.* ectasia.

ectropi *m.* Eversió de la vora d'una part anatòmica.
• *Cast.* ectropión.

èczema *m.* Malaltia de la pell caracteritzada per la formació d'una vesícula primordial que normalment degenera cap a una acantosi i una paraceratosi i arriba a un estadi final denominat liquenització.
• *Cast.* eczema.

eixorbar *v. tr.* Privar de la vista.
• *Cast.* cegar.

el·liptòcit *m.* Eritròcit de forma el·líptica.
• *Cast.* eliptocito.

elució *f.* Procés invers al de l'adsorció, que consisteix en la separació, per rentades progressives, de les substàncies adsorbides.
• *Cast.* elución.

eluït -ïda *adj.* Dit del líquid resultant d'un procés d'elució.
• *Cast.* eluido -da.

embotornar-se *v. pron.* Inflar-se una part del cos.
• *Cast.* abotargarse.

empenya *f.* Part superior del peu corresponent al metatars.
• *Cast.* empeine *m.*

encercolar *v. tr.* Encerclar una part de l'organisme amb una cinta.
• *Cast.* cinchar.

enclusa *f.* Os de l'orella

mitjana situat entre el martell i l'estrep.
• *Cast.* yunque.

ènema *m.* Forma medicamentosa que s'aplica per injecció d'un medicament líquid a l'intestí gros, a través de l'esfínter anal, a través d'una cànula.
• *Cast.* enema.

engonal *m.* Part del cos en què s'ajunta cada cuixa amb el ventre.
• *Cast.* ingle.

enguixar *v. tr.* Col·locar un embenat de guix per immobilitzar una part del cos.
• *Cast.* enyesar.

entropi *m.* Inversió de la vora d'una part anatòmica.
• *Cast.* entropión.

envà *m.* Paret prima.
• *Cast.* tabique.

enzim *m.* Cadascun dels biocatalitzadors de natura proteica que intervenen en el metabolisme dels éssers vius.
• *Cast.* enzima.

epèndima *m.* Membrana que recobreix la cavitat dels ventricles cerebrals i la cavitat del conducte central de la medul·la espinal.
• *Cast.* epéndimo.

epidèmia *f.* Malaltia infecciosa, accidental i transitòria, que es difon a un gran nombre de persones d'un territori.
• *Cast.* epidemia.

epitàlem *m.* Part del diencèfal composta de la comissura posterior, l'habèndula i el cos pienal.
• *Cast.* epitálamo.

equimosi *f.* Taca de color blau moradenc a la pell produïda per extravasació de sang als teixits.
• *Cast.* equimosis.

eritròcit *m.* Cèl·lula sanguínia dels animals

de sang roja.
• *Cast.* eritrocito.

eritropoesi *f.* Conjunt de processos de formació, maduració i lliurament a la sang dels eritròcits.
• *Cast.* eritropoyesis.

esbraonar *v. tr.* **1.** Fer perdre el braó, el vigor. **2.** Fatigar en alt grau.
• *Cast.* debilitar, agotar.

esbufegar *v. intr.* Respirar molt de pressa, espasmòdicament.
• *Cast.* jadear.

escirre *m.* Carcinoma en què predomina el teixit conjuntiu.
• *Cast.* escirro.

escorça *f.* Capa externa dels òrgans, còrtex.
• *Cast.* corteza.

esquinç *m.* Torçada o distensió violenta d'una articulació sense luxació.
• *Cast.* esguince.

esterno-clido-hioïdal *adj.* Pertanyent a l'esternocleidohioideo -ea.
• *Cast.* esternocleidohioideo -ea.

estómac *m.* Porció dilatada del tub digestiu on s'esdevé la quimificació dels aliments.
• *Cast.* estómago.

esternut *m.* Acte reflex i involuntari constituït per una inspiració brusca, seguida d'una expiració violenta, espasmòdica i sorollosa.
• *Cast.* estornudo.

estrabisme *m.* Afecció de la vista en què els eixos visuals no són paral·lels en la posició primària de la mirada.
• *Cast.* estrabismo.

estrep *m.* Osset situat a la part més interna de l'orella mitjana dels mamífers.
• *Cast.* estribo.

extremitud *f.* Convulsió.
• *Cast.* estremecimiento.

F

fànera *f.* Qualsevol formació epidèrmica diferenciada, aparent i persistent.
• *Cast.* fanera.

faringe *f.* Conducte múscul-membranós que forma part del tub digestiu i, alhora, de l'aparell respiratori.
• *Cast.* faringe.

faringi -íngia *adj.* Relatiu o pertanyent a la faringe.
• *Cast.* faríngeo -ea.

farmaciola *f.* Armariet o estoig amb medicaments i material de cura per a casos d'urgència.
• *Cast.* botiquín.

fatic *m.* Dispnea, panteix.
• *Cast.* fatiga *f.*

febre *f.* Síndrome caracteritzada per un augment de la temperatura corporal, que manifesta la reacció de l'organisme a un procés patològic determinat.
• *Cast.* fiebre.

femta *f.* Excrement d'animal o d'home, consistent en bacteris, cèl·lules despreses dels intestins, secrecions, especialment hepàtiques, i una reduïda quantitat de residus d'aliments.
• *Cast.* heces.

fenedura *f.* Terme que designa una obertura o solc profund i estret.
• *Cast.* hendidura.

fetus *m.* Embrió dels vivípars des que ja s'hi manifesten les caracte-

rístiques que en configuren el desenvolupament posterior fins al naixement.
• *Cast.* feto.

fiblada *f.* **1.** Punxada de fibló. **2.** Dolor agut i breu que sobrevé en alguna part del cos.
• *Cast.* **1.** picadura. **2.** punzada.

flebòclisi *f.* Injecció d'un líquid en una vena.
• *Cast.* fleboclisis.

flegmó *m.* Inflamació supurativa del teixit connectiu, concretament del teixit subcutani o subaponeuròtic.
• *Cast.* flemón.

fogot *m.* Calor o ardor excessiva que sobrevé de sobte.
• *Cast.* sofoco.

fol·licle *m.* Cripta o sac reduït de la pell o les mucoses, generalment de funció secretora.
• *Cast.* folículo.

fong *m.* Teixit de granulació exuberant que es desenvolupa en algunes úlceres i ferides.
• *Cast.* hongo.

frambèsia *f.* Espiroquetosi produïda pel *treponema pertenue* que afecta individus de raça negra de països tropicals.
• *Cast.* frambesia.

fre *m.* Plec membranós que, a manera de brida, limita els moviments d'un òrgan o d'una part.
• *Cast.* frenillo.

furóncol *m.* Inflamació circumscrita a la pell, la seu de la qual és l'aparell piloso-sebaci.
• *Cast.* furúnculo.

G

galactopoesi *f.* Mecanisme per mitjà del qual les cèl·lules ganglionars de la mamella elaboren la llet.
• *Cast.* galactopoyesis.

galindó *m.* Deformitat del peu formada per l'eixida extraordinària de l'extremitat distal del primer metatarsià o per una durícia del dors.
• *Cast.* juanete.

gàmeta *m.* Cadascuna de les cèl·lules haploides que en la reproducció sexual es fusionen i donen lloc al zigot.
• *Cast.* gameto.

garrell -a *adj.* Que té les cames arquejades o tortes, amb la convexitat mirant endins.
• *Cast.* estevado -da, zambo -ba.

gastrèctasi *f.* Dilatació gàstrica.
• *Cast.* gastréctasia.

gemin *m.* Cadascun dels músculs profunds de la regió glútia.
• *Cast.* gémino.

geniva *f.* Teixit fibrós recobert per la membrana mucosa bucal que cobreix els arcs dentals, es prolonga entre les dents i s'hi adhereix fortament.
• *Cast.* encía.

gestagen *m.* Nom genèric dels esteroides produïts al cos luti i a la placenta, que afavoreix l'inici i la continuació de l'embaràs; el més important de tots

és la progesterona.
• *Cast.* gestágeno.

glabel·la *f.* Punt somàtic sagital situat en el lloc més prominent de l'entrecella.
• *Cast.* glabela.

glabre -bra *adj.* Que no té pels, imberbe.
• *Cast.* glabro -bra.

gleva *f.* Porció de sang presa, coàgul sanguini.
• *Cast.* coágulo.

gola *f.* Part anterior del coll; espai existent entre el vel del paladar i l'entrada de l'esòfag i la laringe.
• *Cast.* garganta.

goll *m.* Tumefacció de la glàndula tiroide que origina una prominència a la cara anterior del coll.
• *Cast.* bocio.

goni *m.* Cèl·lula germinal abans de l'inici de la gametogènesi.
• *Cast.* gonión.

gota *f.* **1.** Malaltia constitucional caracteritzada per hiperuricèmia, crisis recurrents d'artritis i nefropatia crònica intersticial. **2.** Diàtesi traduïda sovint en localitzacions articulars.
• *Cast.* gota.

granellada *f.* Erupció cutània en forma de xicotets grans.
• *Cast.* sarpullido *m.*

guarir *v. tr.* Restituir la salut al malalt aplicant els remeis convenients; fer cessar una malaltia.
• *Cast.* curar, sanar.

H

hàl·lux *m.* Dit gros del peu.
• *Cast.* halus.

halotà *m.* Anestèsic d'efectes ràpids i ràpidament reversibles.
• *Cast.* halotano.

hematotimpà *m.* Embassament hemàtic a la caixa del timpà.
• *Cast.* hematotímpano, hemotímpano.

hematozou *m.* Paràsit que habita en la sang.
• *Cast.* hematozoo.

hemorroide *f.* Dilatació varicosa d'una vena del recte o de l'anus.
• *Cast.* hemorroide.

hiat *m.* Nom d'alguns anells, forats o fissures del cos.
• *Cast.* hiato.

hidramni *m.* Excés de líquid àmnic.
• *Cast.* hidramnios.

hil *m.* Fissura o depressió d'un òrgan parenquimàtic per on entren o ixen els vasos sanguinis, els limfàtics, els nervis i els conductes.
• *Cast.* hilios.

hio-glos -ossa *adj.* Relatiu o pertanyent al hioide i a la llengua.
• *Cast.* hiogloso -sa.

hipoblucèmia *f.* Minva de la quantitat normal de glucosa de la sang.
• *Cast.* hipoglucemia.

hipopi *m.* Col·lecció de pus en la cambra anterior de l'ull.
• *Cast.* hipopión.

hipotàlem *m.* Part del sistema nerviós central
• *Cast.* hipotálamo.

I

iàtric -a *adj.* Relatiu o pertanyent als metges o a la medicina.
• *Cast.* yátrico -ca.

ili *m.* **1.** Darrera secció del budell prim. **2.** Part de l'os coxal que en l'adult forma la part anterior i lateral de la pelvis òssia. **3.** Obstrucció intestinal acompanyada de dolor, íleus.
• *Cast.* **1.** íleon. **2.** ilion. **3.** íleo

illada *f.* Regió anatòmica de cada costat del cos, limitada per les costelles falses i els ossos superiors de la pelvis.
• *Cast.* hijada.

immunitat *f.* Estat de certs organismes que està caracteritzat per la capacitat de reaccionar sense manifestacions morboses a la presència d'un antigen.
• *Cast.* inmunidad.

impetigen *m.* Dermatosi infantil.
• *Cast.* impétigo.

inguinal *adj.* Relatiu o pertanyent a l'engonal.
• *Cast.* inguinal.

ini *m.* Punt craniomètric que correspon al vèrtex de la protuberància occipital externa, ínion.
• *Cast.* inión.

intertrigen *m.* Dermatitis que s'esdevé entre dos plecs de la pell.
• *Cast.* intertrigo.

isqui *m.* Part posterior i inferior de l'os coxal.
• *Cast.* isquion.

J

jejú *m.* Segona porció de l'intestí prim, entre el duodé i l'ili.
• *Cast*. yeyuno.

jugal *adj.* **1.** Dit d'allò que pertany o fa referència a l'os pòmul i la regió corresponent, la galta. **2.** Dit del punt craniomètric situat en la unió de les apòfisis temporal i frontal de l'os pòmul.
• *Cast.* yugal.

L

lamel·la *f.* Replec aplanat de la membrana interna del cloroplast que penetra a l'interior de l'estroma i es ramifica entre els grans.
• *Cast.* lámina.

lanugen *m.* Pèl moixí del fetus que persisteix en els primers temps de la vida.
• *Cast.* lanugo.

lepra *f.* Malaltia infecciosa i contagiosa, crònica, causada pel microbacteri de la lepra o bacil de Hansen, que produeix diverses lesions granulomatoses a la pell, les mucoses i els sistema nerviós perifèric.
• *Cast.* lepra.

leucodèrmia *f.* Falta de pigment melànic, que pot afectar la pell de tot el cos o només algunes zones.
• *Cast.* leucodermia.

limfòcit *m.* Leucòcit de nucli únic que ocupa quasi la totalitat de la cèl·lula, voltat d'un citoplasma basòfil.
• *Cast.* linfocito.

lipèmia *f.* Quantitat total de lípids presents en la sang.
• *Cast.* lipemia, lipidemia.

lipidèmia *f.* Lipèmia.
• *Cast.* lipidemia.

lipòtrop -a *adj.* Dit de les substàncies que prevenen la deposició anormal dels greixos o la de greixos anormals, o que en faciliten l'eliminació.

• *Cast.* lipotrópico -ca.

lisat *m.* **1.** Material que resulta d'una lisi. **2.** Preparació medicinal obtinguda d'un òrgan animal per mitjà de la digestió artificial.
• *Cast.* lisado.

llavifés -esa *adj.* Que té el llavi partit.
• *Cast.* labihendido -da.

llebrós -osa *adj.* Leprós.
• *Cast.* leproso -sa.

llevador -a *m.* i *f.* Tècnic sanitari especialista en assistir les dones durant el part.
• *Cast.* comadrón -ona.

llombrígol *m.* Depressió arrodonida i arrugada que deixa el mig del ventre la secció del cordó uimbilical.
• *Cast.* ombligo.

lobar *adj.* Relatiu o pertanyent al lobus.
• *Cast.* lobar.

lobel *m.* Subdivisió d'un lobus.
• *Cast.* lobulillo.

lobus *m.* Nom genèric donat als lòbuls grans, els quals se subdivideixen en uns altres de més menuts, anomenats lobels.
• *Cast.* lóbulo.

locular *adj.* **1.** Relatiu o pertanyent al lòcul. **2.** Que conté lòculs, loculats.
• *Cast.* locular.

loqui *m.* Fluix produït per via vaginal que comença després del part i dura de quinze dies a un mes.
• *Cast.* loquios.

luti -útia *adj.* De color groc.
• *Cast.* lúteo -ea.

M

mà *f.* Part terminal del braç compresa pel carp, el metacarp i els dits.
• *Cast.* mano.

macadura *f.* Efecte d'una contusió en la pell.
• *Cast.* magulladura.

magolar *v. tr.* Danyar una part del cos colpejant-la violentament.
• *Cast.* magullar.

mainader -a *m.* i *f.* Persona encarregada de tenir cura d'un infant o d'uns quants.
• *Cast.* niñero -ra.

malaltia *f.* Procés morbós considerat des de la causa inicial fins a les darreres conseqüències.
• *Cast.* enfermedad.

mal·lèol *m.* Cadascuna de les dues eminències òssies, externa i interna, que formen el turmell.
• *Cast.* maléolo.

maluc *m.* Regió òsteoarticular constituïda per la part inferoexterna de l'os coxal i la superior del fèmur.
• *Cast.* cadera.

mamil·la *f.* **1.** Mugró. **2.** Prominència en forma de mugró.
• *Cast.* pezón, mamila.

mastòcit *m.* Leucòcit amb gränuls basòfils en el protoplasma.
• *Cast.* mastocito.

mastoide *adj.* **1.** Que té forma de mugró. **2.** Dit de l'apòfisi de l'os temporal situada darrere el pavelló de l'orella.
• *Cast.* mastoides.

matitat *f.* So obtingut per mitjà de la percussió d'una part del cos.
• *Cast.* matidez.

melsa *f.* Òrgan de forma ovoide situat en la profunditat de l'hipocondri esquerre.
• *Cast.* bazo *m*.

menovell *m.* Dit menut de la mà.
• *Cast.* meñique

midó *m.* Polisacàrid amb un alt grau de polimerització.
• *Cast.* almidón.

mielòplax *m.* Cèl·lula gegant polinucleada de la medul·la òssia i de certes varietats de sarcoma.
• *Cast.* mieloplaxa.

miiasi *f.* Malaltia parasitària produïda per les mosques o per la presència de larves de mosques en el cos.
• *Cast.* miiasis.

minova *f.* Tumefacció d'un gangli.
• *Cast.* lamparón.

mitosi *f.* Divisió de les cèl·lules somàtiques dels eucariotes.
• *Cast.* mitosis.

moixí *adj.* Dit del pèl suau i curt.
• *Cast.* vello.

monòcit *m.* Leucòcit gros amb granulacions protoplasmàtiques.
• *Cast*. monocito.

monoorquídia *f.* Presència d'un sol testicle.
• *Cast.* monorquidia.

morbós -osa *adj.* Relatiu a la malaltia.
• *Cast.* morboso -sa.

mugró *m.* Papil·la situada al centre de l'arèola mamària.
• *Cast.* pezón.

muscle *m.* Part superior i lateral de l'esquena, on comença el braç.
• *Cast.* hombro.

múscul *m.* Nom dels òrgans carnosos que són instruments que produeixen o contraresten els moviments.

• *Cast.* músculo.

N

nadó *m.* Persona nascuda de poc.
• *Cast.* recién nacido.

nafra *f.* Solució de continuïtat amb pèrdua de substància d'un teixit orgànic.
• *Cast.* llaga.

nariu *m.* Forat del nas.
• *Cast.* ventana de la nariz.

nasi *m.* **1.** Punt craniomètric sagital situat a la intersecció de la sutura naso-frontal i internasal. **2.** Punt somàtic situat a l'arrel del nas.
• *Cast.* nasión.

nàusea *f.* Sensació penosa que indica la proximitat del vòmit.
• *Cast.* náusea.

nefró *m.* Unitat anatòmica i funcional del renyó.
• *Cast.* nefrón.

neulir-se *v. pron.* Anar perdent, un éssser viu, les forces, la vitalitat, etc., per consumpció gradual, decandir-se.
• *Cast.* debilitarse.

neurita *f.* Prolongació citoplasmàtica de la neurona que condueix l'estímul nerviós cap a fora de la cèl·lula.
• *Cast.* neurita.

nimfa *f.* Llavi menor de la vulva.
• *Cast.* ninfa.

nodrissó *m.* Infant que encara mama.
• *Cast.* lactante.

O

obeli *m.* Punt craniomètric radicat a la sutura sagital, en la intersecció amb la línia transversal que uneix els dos forats parietals.
• *Cast.* obelión.

occípit *m.* Part inferoposterior del cap.
• *Cast.* occipucio.

ocrònosi *f.* Coloració negrosa dels cartílags, dels tendons i de l'escleròtica produïda per acumulació de cossos alcaptònics. És resultat d'un trastorn metabòlic.
• *Cast.* ocronosis.

odontogènesi *f.* Origen i formació de la dentadura.
• *Cast.* odontogénesis.

ofri *m.* Punt medià de la línia supraorbitària.
• *Cast.* ofrión.

oïda *f.* Sentit pel qual es perceben els sons.
• *Cast.* oído.

olècran *m.* Apòfisi situada a l'extremitat superior del cúbit, que forma el colze.
• *Cast.* olecranon.

opercle *m.* Estructura anatòmica o massa amorfa d'una substància, generalment arrodonida, que serveix per a tapar un orifici orgànic o per a recobrir o protegir una altra estructura.
• *Cast.* opérculo.

opisti *m.* Punt craniomètric situat a la meitat posterior del forat occipital, sobre la línia sagital.

• *Cast.* opistión.

opsonina *f.* Substància sèrica termolàbil que facilita la fagocitosi de bacteris i de cèl·lules.
• *Cast.* opsonina.

optòmetre *m.* Instrument per a determinar els límits dins dels quals hi ha visió distinta.
• *Cast.* optómetro.

ortognatisme *m.* Conformació del crani facial que té la línia de perfil vertical del front al mentó, de manera que les mandíbules són poc prominents.
• *Cast.* ortognatismo.

os [*pl. ossos*] *m.* Teixit connectiu de notable elasticitat i gran duresa, que en els vertebrats efectua una triple funció: la de sosteniment del cos, la de protecció d'alguns òrgans i la de possibilitar el moviment.
• *Cast.* hueso.

ossicle *m.* Os petit, com ara els wormians, els de l'orella.
• *Cast.* osículo.

osteogènesi *f.* Formació del teixit ossi.
• *Cast.* osteogenesis.

osteopsatirosi *f.* Osteogènesi imperfecta tardana.
• *Cast.* osteosatirosis.

ovalòcit *m.* Eritròcit oval.
• *Cast.* ovalòcit.

P

padrastre *m.* Repeló.
• *Cast.* padrastro.

palinsi·làbia *f.* Quequesa.
• *Cast.* palisilabia.

pa·li *m.* Escorça cerebral i substància banca subjacent.
• *Cast.* palio.

pàl·lid *m.* Nucli gris del sistema nerviós central.
• *Cast.* pálido.

pàl·lidum *m.* Globus pàl·lid.
• *Cast.* pálido.

palmell *m.* Part flexora de la mà, compresa entre els dits i el canell.
• *Cast.* palma *m.*

palpís [*pl. -issos*] *m.* Part carnosa i redona d'algun membre del cos.
• *Cast.* molledo.

pàncrees *m.* Glàndula de secreció endocrina i excrina pròpia de la majoria de vertebrats.
• *Cast.* páncreas.

pannicle *m.* Capa o membrana fina.
• *Cast.* panículo.

panteix *m.* Respiració fatigosa.
• *Cast.* jadeo, resuello.

panxell *m.* Tou de la cama format pels músculs bessons i soli.
• *Cast.* pantorrilla.

papi·la *f.* Prominència petita formada sota l'epidermis i a la superfície de certes mucoses per ramificacions nervioses i musculars.
• *Cast.* papila.

paraplegia *f.* Paràlisi de la meitat inferior del cos produïda per lesió

de la neurona motora.
• *Cast.* paraplejía.

paraqueratosi *f.* Dermatosi caracteritzada per un trastorn de la queratinització normal.
• *Cast.* paraqueratosis.

parió -ona *adj.* Que fa parell amb un altre.
• *Cast.* par.

paròtide *f.* La més voluminosa de les glàndules salivals, pariona, situada darrere la branca ascendent del maxil·lar inferior i davant la mastoide.
• *Cast.* parótida.

parotiditis *f.* Inflamació de la paròtide.
• *Cast.* parotiditis.

pecilòcit *m.* Eritròcit irregular, deformat i de majors dimensions del normal.
• *Cast.* poiquilocito.

peduncle *m.* Estructura anatòmica que connecta una part amb una altra.
• *Cast.* pedúnculo.

pellar *v. intr.* Créixer la pell sobre una ferida, una nafra, etc.
• *Cast.* encorar, encorecer.

pelleringa *f.* **1.** Tros de pell despresa. **2.** Descamació laminar o foliàcia.
• *Cast.* piltrafa.

pèmfig *m.* Nom genèric de diverses malalties de la pell caracteritzades per flictenes o vesícules, plenes de líquid serós, que deixen taques pigmentàries.
• *Cast.* pénfigo.

penelló *m.* prunyó.
• *Cast.* sabañón.

penis Òrgan masculí erèctil que serveix per a la còpula i la micció.
• *Cast.* pene.

periteli *m.* Capa de cèl·lules i fibril·les que envolta els capil·lars i els petits vasos.
• *Cast.* peritello.

peu *m.* Part terminal de l'extremitat inferior de les

persones, que comprén el tars, el metatars i els dits.
• *Cast.* pie.

pièmia *f.* Piohèmia.
• *Cast.* piemia.

pigota *f.* Malaltia causada pel virus *Poxvirus variolae*.
• *Cast.* viruela.

pílor *m.* Orifici que comunica l'estómac amb el duodé.
• *Cast.* píloro.

piohèmia *f.* Sèpsia que es caracteritza per la formació de focus purulents en diverses parts de l'organisme.
• *Cast.* piohemia.

plasmodi *m.* **1.** Massa multinucleada limitada per una membrana plasmàtica. **2.** Gènere dels protozous.
• *Cast.* plasmodio.

plastró *m.* Zona d'induració al voltant d'un focus inflamatori.
• *Cast.* plastrón.

pleurotòton *m.* Manifestació tetànica per la qual es contrauen els músculs d'un costat del tronc.
• *Cast.* pleurotótonos.

pneumònia *f.* Pneumopatia inflamatòria amb infiltració exsudativa i cel·lular dels alvèols i de l'interstici i els bronquíols.
• *Cast.* neumonía.

pols [*pl.: -olsos*] *m.* **1.** Expansió i contracció arterials que poden ser percebudes pel dit que palpa una artèria superficial. **2.** Cadascuna de les dues parts laterals del cap compreses entre el front, l'orella i la galta.
• *Cast.* **1.** pulso. **2.** sien *f.*

polze *m.* El dit primer i gros de la mà.
• *Cast.* pulgar.

pol·laciúria *f.* Freqüència exagerada de les miccions, sense que hi haja un augment de la quan-

titat total d'orina.
• *Cast.* polaquiuria.

porus **1.** Orifici quasi imperceptible, especialment en una membrana animal o vegetal. **2.** Extrem exterior d'un conducte estret.
• *Cast.* poro.

pròdrom *m.* Senyal precursor d'alguna malaltia.
• *Cast.* pródomo.

progèria *f.* Nanisme en què l'aspecte general de l'individu fa pensar en un vell ja decrèpit.
• *Cast.* progeria.

pron -a *adj.* Amb el palmell o el ventre cap avall.
• *Cast.* prono -na.

prunyó *m.* Tumefacció de la pell produïda pel fred, i que es forma especialment a la part distal de les extremitats.
• *Cast.* sabañón.

pruïja *f.* Picor intensa.
• *Cast.* prurito.

pteri *m.* Punt del crani on hi ha les sutures dels ossos frontal, parietal, temporal i esfenoide.
• *Cast.* pterion.

pterigi *m.* Engruiximent membranós de la conjuntiva.
• *Cast.* pterigión.

pulmó *m.* Cadascun dels sacs cecs que es troben a l'interior de la cavitat toràcica.
• *Cast.* pulmón.

pupil·la *f.* Obertura de l'iris per on passen els rajos lluminosos a l'interior de l'ull que dosa, segons les circumstàncies, la claror que penetra a l'ull.
• *Cast.* pupila.

púrpura *f.* Conjunt de taques hemorràgiques cutànies que es produeixen espontàniament i que es caracteritzen pel fet que no s'esborren sota la pressió exercida damunt la pell.
• *Cast.* púrpura.

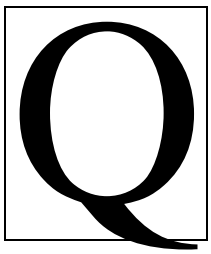

queix *m.* **1.** Maxil·lar inferior. **2.** Regió de la galta corresponent a les barres.
• *Cast.* **1.** quijada. **2.** carrillo.

queixal *m.* Nom donat a cadascuna de les dents premolars i molars que serveixen per a triturar els aliments.
• *Cast.* muela *f.*

quequesa *f.* Trastorn de la parla caracteritzat per les repeticions i interrupcions involuntàries en l'emissió de les paraules.
• *Cast.* tartamudez.

queratocon *m.* Protrusió anterior de la còrnia de forma cònica.
• *Cast.* queratocono.

queratoglobus *m.* Deformació ocular bilateral en què la còrnia és globulosa.
• *Cast.* queratoglobo.

queri *m.* Lesió granulomatosa, secundàriament infectada, que complica les tinyes.
• *Cast.* querion.

quil *m.* Líquid lletós alcalí que els vasos quilífers prenen de l'intestí prim després de la digestió.
• *Cast.* quilo.

quim *m.* Massa líquida en què es converteix el bol alimentari per la digestió gàstrica.
• *Cast.* quimo.

R

rabada *f.* Regió del cos corresponent al còccix i a la terminació del sacre.
• *Cast.* rabadilla.

radi *m.* Os situat a la part externa de l'antebraç que n'ocupa la part interna, amb el qual s'articula.
• *Cast.* radio.

radioscòpia *f.* Estudi del cos humà per mitjà de l'examen de la imatge produïda en una pantalla fluorescent pels raigs X que el travessen.
• *Cast.* radioscopia.

rafe *f.* Línia més o menys marcada i rugosa que uneix les dues meitats de diverses parts simètriques.
• *Cast.* rafe.

ranera *f.* Soroll anormal produït en les vies respiratòries o en els alvèols pulmonars a causa de la presència de líquids o secrecions patològiques.
• *Cast.* estertor.

recaiguda *f.* Represa evolutiva d'una malaltia que era aparentment en vies de guarició.
• *Cast.* recaída.

recidiva *f.* Aparició d'una malaltia en un individu que l'ha passada poc temps abans. Es diferencia de la recaiguda pel fet d'haver-hi un interval de salut perfecta.
• *Cast.* recidiva.

reconstituent *adj.* i *m.*

Dit del medicament usat per a accelerar el procés de retorn a la normalitat en el cas de convalescència o estats d'astènia i debilitat.

• *Cast.* reconstituyente.

reforçant *m.* Dit del medicament usat per a augmentar les forces debilitades a causa d'una malaltia o degudes a una alimentació o situació anormals.

• *Cast.* reconstituyente.

repeló *m.* Porció reduïda o punta de pell que queda al costat de l'ungla.

• *Cast.* padrastro.

resquill *m.* Trosset que salta o es desprén d'un os fracturat.

• *Cast.* esquirla.

restrenyiment *m.* Estat dels intestins en què les evacuacions són escasses o infreqüents i dificultoses.

• *Cast.* estreñimiento.

rogall *f.* Afecció inflamatòria de la laringe que fa tornar la veu més apagada i opaca.

• *Cast.* ronquera.

renyó *m.* Cadascun dels dos òrgans parions situats a banda i banda de la columna vertebral, la funció dels quals és de formar l'orina i de regular l'equilibri hidro-electrolític del líquid extracel·lular.

• *Cast.* riñón.

rubèola *f.* Malaltia infecciosa exantemàtica, eruptiva provocada per un virus i que ataca principalment els infants.

• *Cast.* rubéola.

rutija *f.* Aspror de la laringe o laringitis molt atenuada, deguda a diversos agents irritants.

• *Cast.* carraspera.

S

sacsó *m.* Replec cutani que es forma en les persones grasses.
• *Cast.* rosca.

sagí *m.* Epipló major i el greix que conté.
• *Cast.* grasa *f.*

sanglot *m.* Sospir en què la inspiració i l'expiració es produeixen amb un moviment convulsiu, com els que solen acompanyar el plor desfet.
• *Cast.* sollozo.

sarcoma *m.* Tumor del teixit conjuntiu i de sosteniment, de la mus culatura i dels vasos sanguinis caracteritzat per la seua malignitat clínica.
• *Cast.* sarcoma.

séc *m.* Senyal que queda a la pell quan ha sigut sotmesa a un pessic.
• *Cast.* pliegue.

sentida *f.* Dolor que se sent en rebre una impressió dolorosa física o moral.
• *Cast.* dolor.

septe *m.* Paret que separa dues cavitats o dues masses de teixit més tou.
• *Cast.* septo.

sèrum *m.* Part límpida d'un líquid orgànic separada dels elements corpusculars per coagulació.
• *Cast.* suero.

sèssil *m.* Inserit en una base extensa, no pediculat.
• *Cast.* sesil.

sèu *m.* Secreció lipídica

de caràcter excretor, però que alhora lubrifica els pèls i els confereix impermeabilitat.
• *Cast.* sebo.

si [*pl. sins*] *m.* **1.** Qualsevol concavitat del cos. **2.** Conducte venós dilatat, especialment el que hi ha dins del crani. **3.** Cadascuna de les cavitats aèries dels ossos del crani i de la cara, que comuniquen amb les fosses nasals.
• *Cast.* seno.

sincant *m.* Adhesió del globus ocular als teixits orbitaris.
• *Cast.* sincanto.

sincípit *m.* Vèrtex o part superior i anterior del cap.
• *Cast.* sincipucio.

singlot *m.* Contracció espasmòdica del diafragma, que determina una brusca sotragada del tòrax i de l'abdomen, la qual es va repetint a intervals més o menys regulars, i que va acompanyada d'un soroll característic produït per la constricció de la glotis i la vibració de les cordes vocals.
Cast. hipo.

soca *f.* Conjunt d'individus el genotip dels quals presenta un o més caràcters fixos que els diferencien dels altres individus de la varietat o població a què pertanyen.
• *Cast.* cepa.

sofraja *f.* Part de la cama oposada al genoll.
• *Cast.* corva.

soli *m.* Múscul ample i gros que va des de la tíbia i el peroné fins al tendó d'Aquil·les.
• *Cast.* sóleo.

sugil·lació *f.* **1.** Lleugera equimosi cutània. **2.** Lividesa cadavèrica.
• *Cast.* sugilación.

T

tàlem *m.* **1.** Gangli cerebral, parió, situat davant i fora dels tubercles quadrigeminats, darrere i dins del cos estriat, als costats del tercer ventricle i per sota dels ventricles laterals. **2.** Cara articular posteroexterna del calcani.
• *Cast.* tálamo.

tars *m.* **1.** Part posterior del peu compresa entre els ossos de la cama i els metatarsians. **2.** Làmina fibrosa resistent que va de l'una a l'altra comissura de les parpelles.
• *Cast.* tarso.

templa *f.* **1.** Pols. **2.** Regió temporal.
• *Cast.* sien.

tènar 1. *adj.* Situat en la part radial del palmell de la mà. **2.** *m.* Eminència de la base del polze formada pels músculs abductor curt del polze, flexor curt del polze, oponent del polze i adductor del polze.
• *Cast.* tenar.

tenòdesi *f.* Sutura del cap proximal d'un tendó a un os.
• *Cast.* tenodesis.

tètan *m.* Malaltia infecciosa aguda produïda pel bacil de Nicolaier, productor d'una neurotoxina.
• *Cast.* tétanos.

tija *f.* Estructura anatòmica prima i allargada, semblant a la tija d'una

planta.
• *Cast.* tallo *m.*

tim *m.* Òrgan limfoide situat al mediastí superior, davant la tràquea i els bronquis grossos.
• *Cast.* timo.

timpà *m.* Membrana de l'orella dels cordats.
• *Cast.* tímpano.

tofus *m.* Concreció d'urat sòdic que es diposita al voltant de les articulacions i sobre la vora del pavelló de l'orella en els gotosos.
• *Cast.* tofo.

tolir-se *v. pron.* Perdre algú l'ús i el moviment del cos o d'un dels seus membres.
• *Cast.* baldar, tullir.

tonsil·la *f.* **1.** Amígdala. **2.** Cadascun dels dos lòbuls de la cara anterior del cerebel.
• *Cast.* tonsila.

torçada *f.* Acció de tòrcer o de tòrcer-se un membre o una part, el coll o, especialment, el peu; l'efecte.
• *Cast.* torcedura.

torçó *m.* Còlic intestinal o uterí.
• *Cast.* retortijón.

trague *m.* Eminència cartilaginosa situada al davant de l'orifici extern del conducte auditiu.
• *Cast.* trago.

trau *m.* Incisió profunda feta al cos d'una persona o animal per ferida d'instrument agut, per colp violent, etc.
• *Cast.* brecha.

triaga *f.* Antídot usat contra tota mena de metzines, compost d'una gran quantitat d'ingredients.
• *Cast.* triaca.

trocànter *m.* Cadascuna de les dues tuberositats òssies situades per sota del coll del fèmur.
• *Cast.* trocánter.

trombe *m.* Massa de sang coagulada dins un

vas arterial o venós. També es diu d'un coàgul sanguini al voltant d'una vena seccionada, i també d'un hematoma.
• *Cast.* trombo.

trombocitopoesi *f.* Procés generador de les plaquetes.
• *Cast.* trombocitopoyesis.

trombogènesi *f.* Procés de formació d'un trombe.
• *Cast.* trombogenesis.

troquí *m.* Tuberositat petita de l'extrem superior de l'húmer, que presta inserció al múscul subcapular.
• *Cast.* troquín.

troquisc *m.* Forma galènica formada per petits cons irregulars obtinguts per dessecació d'una pasta aquosa que conté el medicament.
• *Cast.* trocisco.

tròquiter *m.* Grossa tuberositat de l'extrem superior de l'húmer.
• *Cast.* troquíter.

tuberculosi *f.* Malaltia infecciosa, contagiosa, inoculable, produïda per diverses espècies del gènere *Mycobacterium*.
• *Cast.* tuberculosis.

turmell *m.* **1.** Protuberància òssia del peroné i de la tíbia en el lloc on la cama s'ajunta amb el peu, formada pels dos mallèols. **2.** Regió corresponent al turmell, la qual generalment sol incloure també la part inferior de la cama.
• *Cast.* tobillo.

U

ull *m.* Òrgan de la visió que rep les imatges de l'exterior i les transmet al cervell a través del nervi òptic i les vies òptiques.
• *Cast.* ojo.

ullal *m.* Tipus de dent de forma cònica, amb la corona acabada en una punxa, i pel fet de tenir una sol arrel. Col·locat entre les dents incisives i les premolars, n'hi ha un per cada hemimaxil·lar.
• *Cast.* canino, colmillo.

úrac *m.* Canal del fetus que reuneix la bufeta rinària amb l'al·lantoide, que té el rudiment, en l'adult, en forma de cordó fibrós que s'estén des de la bufeta urinària fins al melic, pren el nom de lligament umbilical mitjà.
• *Cast.* uraco.

ureopoesi *f.* Formació de la urea.
• *Cast.* ureopoyesis.

uricosúria *f.* Excreció d'àcid úric per l'orina.
• *Cast.* uricosuria.

urinari -ària *adj.* Relatiu o pertanyent a l'orina.
• *Cast.* urinario -a.

uropoesi *f.* Formació d'orina.
• *Cast.* uropoyesis.

V

vagit *m.* Gemec, plor de l'infant acabat de nàixer.
• *Cast.* vagido.

vague *m.* Nervi pneumogàstric o desé parell cranial o nervi vague.
• *Cast.* vago.

ventrellada *f.* Indigestió amb diarrea.
• *Cast.* indigestión.

verola *f.* Pigota.
• *Cast.* viruela.

vèrtex *m.* Extrem prominent d'un òrgan o una regió anatòmica.
• *Cast.* vértice.

vertigen *m.* Sensació il·lusòria de rotació o de desplaçament de l'ambient o del propi cos respecte de l'ambient.
• *Cast.* vértigo.

vitel·le *m.* Dipòsit de material nutritiu constituït, sobretot, per proteïnes, greixos i glicogen.
• *Cast.* vitelo.

vitiligen *m.* Anomalia pigmentària de la pell, de caràcter hereditari i familiar que es manifesta per plaques blanques voltades d'una vora normal o hiperpigmentada.
• *Cast.* vitíligo.

volta *f.* Nom donat a algunes formacions anatòmiques que recorden l'estructura arquitectònica que cobreix un espai o forma un sostre.
• *Cast.* bóveda.

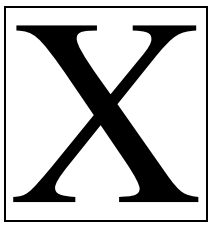

xacra *f.* **1.** Mal físic que pateix algú com a deixalla d'una malaltia. **2.** Tara en la salut adquirida amb el temps.
• *Cast.* achaque.

xancre *m.* Qualsevol ulceració amb tendència a estendre's i destruir els teixits veïns. Dit especialment de la lesió inicial de la sífilis i d'altres malalties venèries.
• *Cast.* chancro.

xerigot *m.* Líquid aquós obtingut com a subproducte en l'elaboració de diversos derivats lactis.
• *Cast.* suero de leche.

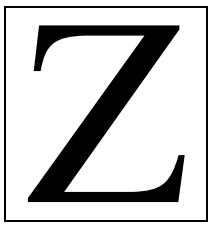

zigi *m.* Punt craniomètric lateral situat al punt més ixent de l'arc zigomàtic.
• *Cast.* cigión.

zigosi *f.* Unió sexual de dos organismes unicel·lulars.
• *Cast.* cigosis.

zigot *m.* Cèl·lula amb el doble de cromosomes formada per la fusió d'un gàmeta femení amb un gàmeta masculí abans de començar la segmentació.
• *Cast.* cigoto.

VOCABULARI
CASTELLÀ-VALENCIÀ

A

abortivo -va abortiu -iva.
aborto avortament.
abortón avortó.
abotargarse embotornar-se.
absceso abscés.
acalasia acalàsia.
acceso accés.
acéfalo -la acèfal -a.
ácigos àzig -a.
acrocefalia acrocefàlia.
achaque xacra.
afaquia (o **afacia**) afàcia.
afasia afàsia.
agenesia agènesi.
agotar esbraonar.
alantoides al·lantoide.
alelo al·lel.
almidón midó.
alogénico al·logènic.
alumbramiento deslliurament.
alveolo alvèol.
amitosis amitosi.
ampolla butllofa.
ano anus.
antebrazo avantbraç.
ántrax àntrax.
apoplejía apoplexia.
aprosexia aprosèxia.
axila aixella.

B

bacteria bacteri.
baldar baldar, tolir.
barro barb.
bazo melsa.
belfo -fa bifi -ífia.
bivitelino -na bivitel·lí -ina.
blastocito blastòcit.
blastodermo blastoderma.
bocio goll.
botiquín farmaciola.
bóveda volta.
brazo braó, braç.
brecha trau.

C

cadera coxa, maluc.
calcáneo calcani.
calota calota.
callo call.
colmillo ullal.
cápside càpside.
capsómero capsòmer.
caracol caragol
cardioconversión cardioversió.
cariosquisis cariosquisi.
cariotipo cariotip.
carraspera rutija.
carrillo queix.
cartílago cartílag.
caseo casi.
caseum càseum.
catabolito catabòlit.
catabolizador -a catabolitzador -a.
catálisis catàlisi.
catarata cataracta.
caudal cabal.
cefalorraquídeo -a cèfaloraquidi -ídia.
cegar eixorbar.
celíac -a celíac -a.
cemento cement.
cepa soca.
cerebeloso -sa cerebel·lós -osa.
ciego -ga cec -ega.
cifosis cifosi.
cigión zigi.

cigosis zigosi.
cigoto zigot.
cinchar encercolar.
circunvolución circumvolució.
cisura cissura.
coágulo gleva.
codo colze.
comadrón -ona llevador -a, comare.
cóndilo còndil.
contagio contagi.
contorneado -da contort -a.
córnea còrnia.
corteza escorça.
corva sofraja.
costillaje carcassa.
cótilo còtila.
cricoide cricoide.
cristalino cristal·lina.
cura cura.
curar guarir.

CH

chancro xancre.

D

dacrion dacri.
debilitar esbraonar.
debilitarse neulir-se.
decidua decídua.
deltoideo deltoïdal.
dermis derma.
diafisario diafisial
diente dent
dislocar deslloriga r.
disnea dispnea.
dolor sentida.
dosificación dosatge.
dosificar dosar.
duramadre duramàter.

E

ectasia èctasi.
ectropión ectropi.
eczema èczema.
eliptocito el·liptòcit.
elución elució.
eluido -da eluït -ïda.
empeine empenya.
encía geniva.
encorar pellar.
encorecer pellar.
enema ènema.
enfermedad malaltia.
enflaquecer neulir-se.
entropión entropi.
entumecido -da balb -a.
enyesar enguixar.
enzima enzim.
epéndimo epèndima.
epidemia epidèmia.
epitálamo epitàlem.
equimosis equimosi.
eritrocito eritròcit.
eritropoyesis eritropoesi.
escirro escirre.
esguince esquinç.
espinilla canyella.
esquirla resquill.
esternocleidohioideo -a esterno-clido-hioïdal.
estertor ranera.
estevado -da garrell -a.
estómago estómac.
estornudo esternut.
estrabismo estrabisme.
estremecimiento extremitud.
estreñimiento restrenyiment.
estribo estrep.

F

fanera fànera
faringe faringe.
faríngeo -a faringi -íngia.
fatiga fatic.
feto fetus.
fiebre febre.
fleboclisis flebòclisi.
flemón flegmó.
folículo fol·licle.
frambesia frambèsia.

frenillo fre.

furúnculo furóncol.

G

galactopoyesis galactopoesi.
gameto gàmeta.
garganta gola.
gastréctasia gastrèctasi.
gémino gemin.
geniculado -da geniculat -ada.
gestágeno gestagen.
glabela glabel·la.
glabro -bra glabre -bra.
glicogénesis glicogènesi.
gonión goni.
gota gota.
gotero degotador.
gragea dragea.
grasa sagí.
grieta clivella.

H

halotano halotà.
halus hàl·lux.
heces femta.
hematotímpano hematotimpà.
hematozoo hematozou.
hemorroide hemorroide.
hemotímpano hematotimpà.
hendidura fenedura.
hiato hiat.
hidramnios hidramnini.
hijada illada.
hilios hil.
hiogloso -sa hio-glos -sa.
hipo singlot.
hipoglucemia hipoblucèmia.
hipopión hipopi.
hipotálamo hipotàlem.
hombro muscle.
hongo fong.
horquilla forquilla.
hueso os.

I

íleo ili.
íleon ili.
ilion ílium.
impétigo impetigen.
indigestión ventrellada.
ingle engonal.
inguinal inguinal.
inión ini.
inmunidad immunitat.
intertrigo intertrigen.
isquion isqui.

J

jadear esbufegar.
jadeo panteix.
juanete galindó.

L

labiendido -da llavifés -esa.
lactante nodrissó.
lámina lamel·la.
lamparón minova.
lanugo lanugen.
latido batec.
lepra lepra.
leproso -sa llebrós -osa.
leucodermia leucodèrmia.
linfocito limfòcit.
lipemia lipèmia.
lipidemia lipidèmia.
lipotrópico -ca lipòtrop -a.
lisado lisat.
lobar lobar.
lobulillo lobel.
lóbulo lobus.
locular locular.
loquios loqui.
lúteo -a luti -útia.

LL

llaga nafra.

M

magulladura macadura.
magullar magolar.
maléolo maŀlèol.
mamila mamiŀla.
mano mà.
mastocito mastòcit.
mastoides mastoide.
matidez matitat.
meñique menovell.
mieloplaxa mielòplax.
miiasis miiasi.
mitosis mitosi.
molledo palpís.
monocito monòcit.
monorquidia monoorquídia.
morboso -sa morbós -osa.
muela queixal.
muñeca canell.
músculo múscul.

N

nasión nasi.
náusea nàusea.
nefrón nefró.
neumonía pneumònia.
neurita neurita.
ninfa nimfa.
niñero -ra mainader -a.
nuca clatell.
nudillo artell.

O

obelión obeli.
occipucio occípit.
ocronosis ocrònosi.
odontogénesis odontogènesi.
ofrión ofri.
oído oïda.
ojo ull.
olecranon olècran.
ombligo llombrígol.
opérculo opercle.
opistión opisti.
opsonina opsonina.
optómetro optòmetre.
ortognatismo ortognatisme.
osículo ossicle.
osteogenesis osteogènesi.
osteosatirosis osteopsatirosi.
ovalocito ovalòcit.

P

padrastro repeló, padrastre.
pálido 1. pàl·lid. **2.** pàl·lidum.
palio pal·li.
palisilabia palinsil·làbia.
palma palmell.
palpitación baticor.
páncreas pàncrees.
panículo pannicle.
pantorrilla panxell.
papila papil·la.
par parió -ona.
paraplejía paraplegia.
paraqueratosis paraqueratosi.
parótida paròtide.
parotiditis parotiditis.
pedúnculo peduncle.
pene penis.
pénfigo pèmfig.
peritelio periteli.
pezón mugró, mamil·la.
picadura fiblada.
punzada fiblada.
pie peu.
piemia pièmia.
píloro pílor.
piltrafa pelleringa.
piohemia piohèmia.
plasmodio plasmodi.

plastrón plastró.
pleurotótonos pleurotòton.
pliegue séc.
poiquilocito pecilòcit.
polaquiuria polaquiúria.
poro porus.
pródomo pròdrom.
progeria progèria.
prono -na pron -a.
prurito pruïja.
pterigión pterigi.
pterion pteri.
pulgar polze.
pulmón pulmó.
pupila pupil·la.
púrpura púrpura.

Q

queratocono queratocon.
queratoglobo queratoglobus.
querion queri.
quijada queix.
quilo quil.
quimo quim.

R

rabadilla rabada.
radio radi.
radioscopia radioscòpia.
rafe rafe.
recaída recaiguda.
recidiva recidiva.
recién nacido nadó.
reconstituyente **1.** reconstituent. **2.** reforçant.
resuello panteix.
retortijón torçó.
riñón renyó.
ronquera rogall.
rosca sacsó.
rubéola rubèola.

S

sabañón penelló.
sanar guarir.
sarcoma sarcoma.
sarpullido granellada.
sarro carrall.
sebo sèu.
seno si.
septo septe.
sesil sèssil.
sien templa.
sincanto sincant.
sincipucio sincípit.
sofoco fogot.
sóleo soli.
sollozo sanglot.
sonrojo calrada.
suero sèrum.
suero de leche xerigot.
sugilación sugil·lació.

T

tabique envà.
tálamo tàlem.
tallo tija.
tarso tars.
tartamudez quequesa.
temblar fremir.
tenar tènar.
tenodesis tenòdesi.
tétanos tètan.
timo tim.
tímpano timpà.
tobillo turmell.
tofo tofus.
tonsila tonsil·la.
torcedura torçada.
trago tragu.
triaca triaga.
trocánter trocànter.
trocisco troquisc.
trombo trombe.
trombocitopoyesis trombocitopoesi.
trombogenesis trombogènesi.
troquín troquí.
troquíter tròquiter.
tuberculosis tuberculosi.
tuerto -ta borni -òrnia.
tullirse tolir-se

U

uraco úrac.
ureopoyesis ureopoesi.
uricosuria uricosúria.
urinario -a urinari -ària.
uropoyesis uropoesi.

V

vagido vagit.
vago vague.
vejiga bufeta.
vello moixí.
ventana de la nariz nariu.
vértice vèrtex.
vértigo vertigen.
viruela pigota, verola.
vitelo vitel·le.
vitíligo vitiligen.

Y

yátrico -ca iàtric -a.
yeyuno jejú.
yugal jugal.
yunque enclusa.

Z

zambo -a garrell -a.